

Hanna Pohjonen: eesmärgiks on luua moodne e-tervise ühiskond

Agne Adamson – Celsius Healthcare

Hanna Pohjonen on Soome päritolu e-tervise ekspert, kes on nõustanud e-tervise projektide rakendamist 20 riigis, sealhulgas ka Eestis. Ta on Helsingi Tehnoloogiaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli e-tervise abiprofessor. Hanna Pohjonen vastutab ka e-tervise eriala avamise eest 2009. aasta sügisel Tallinna Tehnomeedikumis.

EESTIS TEHTUD UURINGUD NÄITAVAD, ET INIMESTEL ON ERINEVAD HIRMUD SEoses DIGILOO RAKENDAMISEGA. KUIDAS ON PATSIENDI PRIVAATSUSEGA SEOTUD PROBLEEME LAHENDATUD TEISTES RIIKIDES? Privaatlus ja turvalisus peavad olema osa iga e-tervise platvormi rakendamisest. Infole pääsevad ligi ainult need inimesed, kel on selleks õigus. Kõik ligipääsu omavad inime-

sed peavad omakorda läbima autoriseerimise. Professionaalid pääsevad infole ligi ainult siis, kui infopäring on patsiendi hüvanguks, ja mõistagi jääb kõikidest tegevustest süsteemi maha jälg.

MIDA OLEKS EESTIL MUJALT ÕPPIDA?

Eesti digiloole sarnaseid süsteeme rakendatakse paljudes riikides, näiteks Leedus, Soomes, Rootsis ja Hollandis. Lähenedes erinevad, kuid eesmärgid on samad. Kõige olulisem õppetund on see, et tuleks lähtuda rahvusvahelistest standarditest, sest muidu ei ole rakendatava süsteemi eluiga pikk. Kui ei lähtuta standarditest, kujuneb takistuseks erinevate süsteemide ühtimine riigisiselt ja rahvusvaheliselt, ka rakendusaaeg ja kulud lähevad ülemäära suureks.

MILLISEID E-TERVISE PROJEKTE OLETE JUHTINUD?

Olen meditsiiniinfotehnoloogia konsultant ja töötanud 20 eri riigis just suurte ja riiklike e-tervise projektidega. Minu töö sisuks on põhiliselt kõrgema juhtkonna konsulteerimine. Viimasteks projektideks olid Hollandi mammograafiasõeluuringu projekt ja Pariisis korraldatud digipildi projekt.

EESTI DIGILUGU – MILLINE ON POSITIIVNE MÕJU JA MILLISED ON SUURIMAD OHUD?

Kõige positiivsem on see, et paraneb patsientide nõustamise kvaliteet, nõustamine on kiirem, väiksema arvu vigadega ja lõppkokkuvõttes soodsama hinnaga. Suurimaks ohuks on autoriõigustega seotud valdkond, mis võib oluliselt aeglustada kogu rakendumist.

MÕNED EESTI ARSTID ARVAVAD, ET SÜSTEEM ON PATSIENDILE HEA, KUID ARSTILE TÄHENDAB SEE LISATÖÖD. KAS NII ON AINULT ALGUSES?

Süsteem võib tekitada lisatööd, kuid samal ajal säästab ta palju aega. Heaks näiteks on kattuvate uuringute ja testide arvu vähenemine, sest kogu info on tervishoiuasutustele saadaval.

KAS SÜSTEEM MUUDAB TRADITSIOONILISI ARSTI JA PATSIENDI SUHTEID?

Jah, süsteem keskendub patsiendikesksele ravile ja hästi informeeritud patsientidele, kes võivad ka ise oma infot vaadata.

AVATE 2009. AASTAL TEHNOMEEDIKUMIS E-TERVISE ÕPPEKAVA. MILLISEID SPETSIALISTE ME VAJAME?

Meie eesmärgiks on luua moodne e-tervise ühiskond, mis pakub kliinilisi teenuseid professionaalidele, patsientidele ja kodanikele. Me vajame kliinilisi, tehnilisi, õigus- ja finantseksperthe sel alal.

Arvutikoolitused on edukalt alanud

Jaanika Liinar – Celsius Healthcare

Aprillikuust alates on toimunud üle Eesti arvutikursused tervishoiutöötajatele. Eesmärgiks sujub üleminek digitaalsele andmevahetusele järgmise aasta alguses.

Koolitused on osutunud väga populaarseks ning osalejate vähesuse üle kurta ei saa. Hoolimata sellest, et suur osa kursuste ajast langeb suvele, puhkuste ajale, on õpiahimulisi tervisetöötajaid rohkesti. Kindlasti innustab takka ka soov uuendusteks valmis olla ja oma tööga ka tulevikus hästi hakkama saada.

RASKE ÕPPUSTEL, KERGE LAHINGUS

Midagi rasket ja üle jõu käivat kursustel ei ole, kuigi tänu läbitava materjali tihedusele jääb mõnikord tunne, et planeeritud kaheksast akadeemilisest tunnist jääb väheks, et kõike läbi jõuaks võtta. Õpilased on koolitaja Monica Merentsi hinnangul innukad ning algajatele mõeldud kursustel tutvutakse arvutiga ja õpitakse hiirt käsitsema. Selgeks saab ka Word'i dokument, internet ja Excel'i tabel. Koolituspäeva lõpuks tunneb õppur end avutiga töötades turvalisemalt, oskab koostada dokumenti ning seda ka edasi saata.

Edasijõudnute kursusel on põhiorhk juba e-tervisesüsteemi dokumentide ja ID-kaardi kasutamise õppimisel. Koolitajate sõnul on edasijõudnute kursusel hästi näha, kes algajatest on kodus usinalt arvuti kasutamist edasi harjutanud, kellel aga viimane kokkupuude arvutiga jäigi eelminele kursusele. „Kui natukenegi harjutada, toimub areng edasi kiiresti”, näeb Monica Merents. Temale on selliste koolituste läbiviimine uus kogemus, siiani on need talle ainult rõõmu pakkunud ja ta on oma õpilastega väga rahul. Sama rahul tunduvad olevat ka õpilased. Koolituskeskuse e-posti aadressile on tulnud mitmeid ja mitmeid kirju, milles kiidetakse koolitajaid ja ollakse rahul koolituse enda kvaliteediga. Üks koolitusel osalenu, Margo Eesmaa, peab kursusi vajalikuks ja soovib soojalt kolleegidelegi: „Mina jäin väga rahule. Igast koolitusest saab targemaks.”

Iga uus asi tahab aga harjumist ja harjutamist. Neile, kellele arvuti ja sellega töötamine ei ole võõras, vaid igapäevane asi, soovib Monica Merents samuti edasijõudnute kursustel osaleda. Kursusel saab näha kuidas digitaalne terviselugu välja hakkab nägema. Praegu on selle uurimiseks veel aega ja saab tekkivatele küsimustele õigeaegselt vastused.